

Särskolan och specialskolan

Sammanfattning

Utskottet behandlar i detta betänkande 17 motionsyrkanden från den allmänna motionstiden 2004.

Motionsyrkandena avser bl.a. frågor om särskolan som egen skolform, tydligare regelverk för placering i särskolan, föräldrainflytande vid placering i särskolan, individualiserad undervisning samt möjlighet till studier vid gymnasieskola för elever i särskolan, statens ansvar för specialskolans elever, valfrihet för funktionshindrade elever samt begäran om parlamentarisk granskning av skolans kvalitet för elever med funktionshinder.

Utskottet föreslår att riksdagen avslår samtliga motionsyrkanden, bl.a. med hänvisning till de förslag som lagts fram av den s.k. Carlbeck-kommittén och som bereds inom Regeringskansliet.

I betänkandet finns reservationer på olika punkter från Moderata samlingspartiet, Folkpartiet liberalerna, Kristdemokraterna och Centerpartiet.

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	1
Innehållsförteckning.....	2
Utskottets förslag till riksdagsbeslut.....	3
Utskottets överväganden	5
Särskolan	5
Specialskolan.....	9
Reservationer.....	11
1. Särskolan som egen skolform (punkt 1) – m, fp, kd, c	11
2. Individualiserad undervisning (punkt 2) – m, c	11
3. Tydligare regelverk för särskoleplacering (punkt 3) – m, fp, kd, c	12
4. Föräldrars inflytande över särskoleplaceringar (punkt 4) – m, fp, kd, c	12
5. Rätt till omprövning av särskoleplacering (punkt 5) – m, fp, kd, c	13
6. Särskoleelevers möjligheter till fortsatt utbildning (punkt 6) – kd, c	13
7. Statens ansvar för specialskolans elever (punkt 7) – m, fp, kd, c	14
8. Valfrihet för funktionshindrade elever (punkt 8) – m, fp, kd, c.....	14
9. Parlamentarisk utredning för granskning av skolans kvalitet för elever med funktionshinder (punkt 9) – m, fp, kd, c.....	15
Bilaga	
Förteckning över behandlade förslag.....	16

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Särskolan som egen skolform

Riksdagen avslår motionerna
2004/05:Ub275 yrkande 13,
2004/05:Ub390 yrkande 6 och
2004/05:Ub479 yrkande 5.

Reservation 1 (m, fp, kd, c)

2. Individualiserad undervisning

Riksdagen avslår motion
2004/05:Ub390 yrkande 8.

Reservation 2 (m, c)

3. Tydligare regelverk för särskoleplacering

Riksdagen avslår motion
2004/05:Ub479 yrkandena 3 och 4.

Reservation 3 (m, fp, kd, c)

4. Föräldrars inflytande över särskoleplaceringar

Riksdagen avslår motion
2004/05:Ub479 yrkande 1.

Reservation 4 (m, fp, kd, c)

5. Rätt till omprövning av särskoleplacering

Riksdagen avslår motion
2004/05:Ub479 yrkande 2.

Reservation 5 (m, fp, kd, c)

6. Särskoleelevers möjligheter till fortsatt utbildning

Riksdagen avslår motion
2004/05:Ub479 yrkande 6.

Reservation 6 (kd, c)

7. Statens ansvar för specialskolans elever

Riksdagen avslår motionerna
2004/05:Ub258 yrkande 13,
2004/05:Ub291 yrkandena 1 och 3 samt
2004/05:Ub479 yrkande 9.

Reservation 7 (m, fp, kd, c)

8. Valfrihet för funktionshindrade elever

Riksdagen avslår motionerna
2004/05:Ub275 yrkande 11 och
2004/05:Ub291 yrkandena 4 och 6.

Reservation 8 (m, fp, kd, c)

9. Parlamentarisk utredning för granskning av skolans kvalitet för elever med funktionshinder

Riksdagen avslår motion
2004/05:Ub291 yrkande 7.

Reservation 9 (m, fp, kd, c)

Stockholm den 22 mars 2005

På utbildningsutskottets vägnar

Britt-Marie Danestig

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Britt-Marie Danestig (v), Ulf Nilsson (fp), Inger Lundberg (s), Sten Tolgfors (m), Majléne Westerlund Panke (s), Agneta Lundberg (s), Inger Davidson (kd), Nils-Erik Söderqvist (s), Margareta Pålsson (m), Louise Malmström (s), Ana Maria Narti (fp), Sofia Larsen (c), Tobias Billström (m), Mikael Damberg (s), Mikaela Valtersson (mp), Christer Adelsbo (s) och Berit Högman (s).

Utskottets överväganden

Särskolan

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå motionsyrkanden rörande särskolan som egen skolform, individualiserad undervisning, tydligare regelverk för placering i särskolan, grund för placering i särskolan, föräldrainsflytande, rätt till omprövning av placering samt möjlighet till fortsatt utbildning. Utskottet hänvisar till den beredning som för närvarande pågår inom Regeringskansliet med anledning av slutbetänkandet från den s.k. Carlbeck-kommittén.

Jämför *reservationerna 1 (m, fp, kd, c), 2 (m, c), 3 (m, fp, kd, c), 4 (m, fp, kd, c), 5 (m, fp, kd, c) samt 6 (kd, c).*

Motionerna och utskottets ställningstagande

Moderata samlingspartiet begär i motion 2004/05:Ub390 yrkande 6 ett tillkännagivande till regeringen om att **skolformen särskola** skall finnas kvar för elever med diagnostiserad utvecklingsstörning. Kristdemokraterna betonar i motion 2004/05:Ub479 yrkande 5 att särskolan bör få förbli en skola för barn med intellektuell utvecklingsstörning. Även Centerpartiet lyfter i motion 2004/05:Ub275 yrkande 13 fram behovet av att särskolan i fortsättningen skall få finnas kvar som en egen skolform.

U t s k o t t e t föreslår att riksdagen avslår motionsyrkandena.

Skollagskommittén konstaterar i sitt betänkande SOU 2002:121 *Skollag för kvalitet och likvärdighet* att skolformsbegreppet inte längre har någon materiell innebörd sedan de riktade statsbidragen försvunnit och att uttrycket främst har betydelse som en definition av en i skollagen avgränsad och bestämd del av utbildningen, vilken beskrivs i ett särskilt kapitel i skollagen och i en egen s.k. skolformsförordning.

Carlbeck-kommittén föreslår i sitt slutbetänkande *För oss tillsammans – Om utbildning och utvecklingsstörning* (SOU 2004:98) att den nuvarande särskolan i framtiden skall utgöra två skolformer, grundsärskolan och gymnasiesärskolan, med varsitt kapitel i skollagen som en parallell till grundskolan och gymnasieskolan. Detta överensstämmer med Skollagskommitténs uppfattning.

Carlbeck-kommittén föreslår en utvecklad samverkan mellan skolformerna grundsärskolan och grundskolan och mellan gymnasiesärskolan och gymnasieskolan. Detta är enligt kommittén också en förutsättning för att på sikt kunna ta ställning till skilda skolformer. Kommittén betonar behovet av en attitydförändring till en flexibel undervisning inom ramen för grundskolan. Kommittén påminner om skollagens bestämmelser angående rätt till särskilt stöd för de barn som behöver detta samt om läroplanen för grundskolan Lpo 94

där det slås fast att hänsyn skall tas till elevernas olika förutsättningar och behov och att skolan har ett särskilt ansvar för de elever som av olika anledningar har svårigheter att nå målen för utbildningen. Kommittén gör bedömningen att barn och ungdomar i en sammanhållen skola får möjligheter att möta varandra och att utveckla förståelse för och tolerans mot olikheter. Strävan skall alltså vara att i så stor utsträckning som möjligt undervisa alla elever tillsammans.

Den s.k. Carlbeck-kommittén redovisade sitt slutbetänkande i oktober 2004. Betänkandet bereds för närvarande inom Regeringskansliet. Resultatet av detta beredningsarbete bör enligt utskottets uppfattning inväntas.

Moderaterna betonar i motion 2004/05:Ub390 yrkande 8 behovet av *individualiserad undervisning* för elever med utvecklingsstörning. Utmaningen för skolan ligger, enligt motionärernas uppfattning, i att kunna sätta realistiska mål för varje elev och att kunna individualisera undervisningen så att lusten att lära mer alltid finns där.

U t s k o t t e t föreslår att riksdagen avslår motionsyrkandet.

Den s.k. Carlbeck-kommittén föreslår att det för elever i grundsärskolan och gymnasiesärskolan fastställs individuella utvecklingsplaner och att skyldighet att upprätta sådana tas in i skollagen. Enligt förslaget skall den individuella utvecklingsplanen beskriva elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling i relation till de nationella målen i läroplaner och kursplaner. Planen skall vara framåtsyftande och utarbetas tillsammans med elev och vårdnadshavare. Med hänvisning till den beredning som för närvarande pågår med anledning av kommitténs förslag samt med hänvisning till de styrdokument som fastslår skolhuvudmannens ansvar för att undervisningen i skolan anpassas till varje elevs förutsättningar och behov föreslår utskottet att riksdagen avslår motionsyrkandet.

Kristdemokraterna begär i motion 2004/05:Ub479 yrkande 3 *tydligare reglering* kring vilka bedömningar och diagnoser som skall ligga till grund för en särskoleplacering. I samma motion anför Kristdemokraterna att placering av barn i särskola inte får styras av resursbrist i grundskolan (yrkande 4). Kommunerna måste se till att det finns tillräckliga resurser för att möta barnens behov i grundskolan så att inte brist på resurser får avgöra vilken skolgång barnen skall ha.

Kristdemokraterna föreslår i samma motion 2004/05:Ub479 yrkande 1 att riksdagen beslutar att *ge föräldrar inflytande över särskoleplacering* i enlighet med nu gällande försöksverksamhet. I motionen krävs att föräldrarna alltid skall ha det slutliga avgörandet över sina barns skolgång.

Kristdemokraterna vill också i motionen att det skall införas *rätt till omprövning av särskoleplacering* (yrkande 2). Särskilt för de barn som ligger i gränzonen för en särskoleplacering bör en omprövning kunna ske efter några år.

U t s k o t t e t föreslår att riksdagen avslår motionsyrkandena.

Carlbeck-kommittén föreslår i sitt betänkande en striktare bedömning av rätten till särskola. Kriterierna för rätt till särskola skall vara att ett barn eller en ungdom har en utvecklingsstörning och på grund av denna har behov av grundsärskolans respektive gymnasiesärskolans kunskapsmål. Barn med autism eller autismliknande tillstånd skall tas emot i särskolan bara om de också har en utvecklingsstörning. Carlbeck-kommittén föreslår också skärpta regler vad gäller utredningen inför ett mottagande i särskolan.

I sitt delbetänkande *För den jag är – Om utbildning och utvecklingsstörning* (SOU 2003:35) redovisade Carlbeck-kommittén att antalet mottagna elever i särskolan ökat kraftigt framför allt under de senaste tio åren. Kommittén konstaterade samtidigt att elevökningen inte står i proportion till det ökade elevantalet i grundskolan och inte heller kan relateras till någon fastställd ökning av antalet barn med intellektuella funktionshinder i befolkningen. Stora skillnader finns också mellan kommunerna vad gäller antalet barn som går i särskola. De stora skillnaderna i elevökning visar att kommunerna gör olika bedömningar av vilka barn som skall tas emot i särskolan. Skolverkets utvärderingar av särskolan bekräftar att en del av den kraftiga elevökningen beror på att fler elever i grundskolan hänvisats dit.

Carlbeck-kommittén föreslår i sitt slutbetänkande att bestämmelserna om utredning inför beslut om mottagande i särskola skärps. Enligt förslaget skall det av skollagen framgå att en utredning om rätt till grundsärskola respektive gymnasiesärskola alltid skall vara allsidig och omfatta såväl en pedagogisk och en social som en psykologisk och en medicinsk bedömning. En viktig del av utredningsförfarandet när det gäller barn som redan går i grundskolan föreslås vara att belysa vilka åtgärder som vidtagits för att stödja barnet samt om grundskolans möjligheter är helt uttömda. Skolorna föreslås ha skyldighet att använda sig av personer med adekvat kompetens för de olika utredningarna och för den slutliga bedömningen. Carlbeck-kommittén föreslår också att vårdnadshavarens rätt till insyn i utredningsprocessen om ett barns mottagande i särskolan skrivs in i skollagen.

Utskottet vill påminna om att bedömningen av huruvida ett barn har en utvecklingsstörning är en mycket allvarlig fråga med långtgående konsekvenser för barnets framtida liv och utbildning. Alla barn har en laglig rätt till skolutbildning. Barn i behov av särskilt stöd har rätt att få sådant stöd, och skolhuvudmannen har en motsvarande skyldighet att tillgodose detta behov. Att hänvisa en elev med läs- och skrivsvårigheter, olika typer av beteendestörningar och andra skolrelaterade svårigheter till särskolan som villkor för att få ett stöd som ger eleven möjlighet att uppnå skolans mål strider mot skollagens bestämmelser.

Försöksverksamhet med ett ökat inflytande över skolgången för barn med utvecklingsstörning och rätt till val av skolform har pågått sedan 1996 och löper t.o.m. utgången av juni 2005 (SFS 1995:249). Lagen ger vårdnadshavare rätt att välja om ett barn skall fullgöra sin skolplikt i den obligatoriska särskolan eller i grundskolan. I proposition 1995/96:212 *Ökat föräldrainflytande över utvecklingsstörda barns skolgång – En försöksverksamhet konsta-*

teras att en placering av ett barn i särskola mot vårdnadshavarens vilja utgör en dålig grund för barnets skolgång samt att det är principiellt betänkligt att en myndighet ges möjlighet att slutligt ta över föräldrars ansvar.

Skolverket har på regeringens uppdrag utvärderat försöksverksamheten och redovisat sina slutsatser i två rapporter. Skolverket är övervägande positivt till försöksverksamheten och föreslår att denna övergår till reguljär verksamhet. Också Carlbeck-kommittén föreslår att försöksverksamheten upphör och rätten till val av skolform införs i skollagen.

Skollagskommittén föreslår i betänkandet *Skollag för kvalitet och likvärdighet* (SOU 2002:121) rätt att överklaga beslut om särskoleplacering. Carlbeck-kommittén förordar att det i förordningsform ställs krav på att ett beslut om rätt till särskola regelbundet omprövas. Kommittén skriver att om en förnyad utredning visar att eleven inte bedöms ha en utvecklingsstörning som berättigar till särskola, skall eleven läsa enligt grundskolans kunskapsmål. Detta skall vara möjligt att göra i befintlig särskoleklass, om eleven och vårdnadshavaren så önskar. Skollagen ger dessutom möjlighet att låta en skolpliktig elev göra avvikelser från de mål som gäller för utbildningen, s.k. anpassad studiegång. Det skall alltså finnas möjlighet till individuella anpassningar inom ramen för både grundsärskolan och grundskolan.

Utskottet påminner om att det enligt nuvarande reglering (3 kap. 4 § tredje stycket skollagen) är en skyldighet för styrelsen i särskolan att besluta att en elev inte längre skall vara elev i särskolan, om barnet bedöms kunna gå över till grundskolan.

U t s k o t t e t anser att regeringens beredning av Skollagskommitténs och Carlbeck-kommitténs förslag bör inväntas och föreslår därför att motionerna avslås.

Kristdemokraterna begär i motion 2004/05:Ub479 yrkande 6 ett tillkännagivande om att ***undanröja de hinder som finns för särskoleelevers fortsatta utbildning***. I motionen framhålls att det inte får vara omöjligt för en särskoleelev att gå på ett nationellt gymnasieprogram om eleven har den kompetens som krävs.

U t s k o t t e t föreslår att riksdagen avslår motionsyrkandet.

Elever som har gått grundsärskolan är i dag inte behöriga att söka till gymnasieskolans nationella program. Kommunen är dock skyldig att erbjuda ett individuellt program i gymnasieskolan åt en elev från särskolan men bara om eleven efter prövning enligt 6 kap. 7 § skollagen bedöms kunna gå i gymnasieskolan och därför inte tas emot i gymnasiesärskolan. Carlbeck-kommittén föreslår en större flexibilitet för elever i gymnasiesärskolan. Kommittén föreslår att det skall vara möjligt för en elev i gymnasiesärskolan att kombinera kurser i ämnen och kunskapsområden till ett individuellt program. Eleven skall också kunna välja kurser från gymnasieskolan. Carlbeck-kommittén betonar att elevernas möjligheter inte skall begränsas av onödiga formella hinder.

Specialskolan

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå motionsyrkanden rörande statens ansvar för elever med synskada och ytterligare funktionshinder respektive grav tal- och språkstörning, valfrihet för funktionshindrade elever samt en begäran om en parlamentarisk utredning för granskning av skolans kvalitet för elever med funktionshinder.

Jämför *reservationerna 7 (m, fp, kd, c), 8 (m, fp, kd, c) samt 9 (m, fp, kd, c).*

Motionerna

Moderata samlingspartiet begär i motion 2004/05:Ub291 yrkande 1 ett tillkännagivande angående **statens ansvar för specialskolans elever**. I motionen anförs att staten bör ha ett särskilt ansvar för elever med funktionshinder. I samma motions yrkande 3 krävs ett återställande av specialskolans målgrupp. Även Folkpartiet förordar i motion 2004/05:Ub258 yrkande 13 att staten skall överta ansvaret för teckentolkning för dövas och hörselskadades utbildning. I motionen framförs att beslutet att lägga ned de statliga specialskolorna var djupt olyckligt och att många kommuner inte kan bygga upp samma kompetens. I motion 2004/05:Ub479 yrkande 9 lyfter Kristdemokraterna fram behovet av specialskolor för funktionshindrade barn. I motionen påpekas att dessa barn i och med integreringen i den kommunala skolan förlorar den dagliga tillgången till teckenspråklärare och därför tvingas kommunicera med sina klasskamrater genom tolk.

Moderata samlingspartiet föreslår i motion 2004/05:Ub291 yrkande 4 ett tillkännagivande angående **rätten att välja skola** även för specialskolans elever. Även elever med funktionshinder måste ha rätt och möjlighet att välja skola. I samma motion anförs att elever med funktionshinder måste ges rätten att söka alternativ, i form av statliga specialskolor, regionala specialskolor och friskolor med inriktning på funktionshindrade elevers behov (yrkande 6). Även Centerpartiet förordar i motion 2004/05:Ub275 yrkande 11 möjlighet för funktionshindrade att välja skola. Barnen skall ha rättigheten och inte skyldigheten att gå integrerat. Det måste därför finnas en frihet för elever och föräldrar att välja en skola där det finns specialkompetens när det gäller funktionshindrade elever.

I motion 2004/05:Ub291 yrkande 7 föreslår Moderata samlingspartiet ett tillkännagivande om **en parlamentarisk utredning** för att granska skolans kvalitet för elever med funktionshinder, avseende både undervisningens kvalitet och den sociala situationens kvalitet.

Utskottets ställningstaganden

U t s k o t t e t föreslår att riksdagen avslår motionsyrkandena.

Riksdagen beslutade hösten 1999 att elever med synskada respektive grav språkstörning inte längre skall tillhöra den statliga specialskolans målgrupp

(prop. 1998/99:105, bet. 1999/2000:UbU4, rskr. 14). Det innebär att riksdagen ställde sig bakom regeringens förslag om en successiv avveckling av de fasta skoldelarna vid de statliga riksskolorna Ekeskolan i Örebro och Hällsboskolan i Sigtuna och en samtidig utbyggnad av resurscenterverksamheten vid skolorna.

Frågan om omprövning av nämnda beslut har därefter återkommande behandlats av riksdagen, senast våren 2004 (bet. 2003/04:UbU10). Utskottet finner inte heller nu skäl för riksdagen att ändra sitt tidigare ställningstagande. Särskilt vill utskottet framhålla den pågående utvecklingen av verksamheten vid resurscentren.

Visstidsutbildning ges i dag vid Ekeskolan i Örebro, för elever med synskada och ytterligare funktionshinder, och Hällsboskolan i Sigtuna, för elever med grav språkstörning. Dessa tidigare specialskolor är i dag resurscenter inom Specialpedagogiska institutet.

Syftet med vistidsutbildningen är att ge eleverna en utbildning som är anpassad till varje elevs förutsättningar och att ge förutsättningar för en fortsatt utbildning i hemskolan eller hemkommunen. Utbildningen skall fortgå så länge som elevens behov kräver det och det inte finns förutsättningar att anordna utbildning av motsvarande kvalitet i hemkommunen eller hemskolan. Elevens vårdnadshavare får ansöka om plats vid ett resurscenter. Av budgetpropositionen 2005 (prop. 2004/05:1 volym 8 s. 161) framgår att regeringen anser att det är viktigt att resurscenter har ett tydligt ansvar och en tydlig roll när det gäller elever med funktionshinder.

Visstidsutbildningen vid Ekeskolan och Hällsboskolan regleras i förordning (2004:203) om vistidsutbildning vid särskilda resurscenter.

Utskottet hänvisar vidare till den nyligen genomförda förändringen för specialskolan och att frågan nyligen utretts och publicerats i betänkandet *Visstidsutbildning vid statliga resurscenter* (SOU 2002:106).

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges inom parentes vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Särskolan som egen skolform (punkt 1) – m, fp, kd, c

av Ulf Nilsson (fp), Sten Tolgfors (m), Inger Davidson (kd), Margareta Pålsson (m), Ana Maria Narti (fp), Sofia Larsen (c) och Tobias Billström (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna

2004/05:Ub275 yrkande 13,

2004/05:Ub390 yrkande 6 och

2004/05:Ub479 yrkande 5.

Ställningstagande

Det är viktigt att särskolan även fortsättningsvis får finnas kvar som en egen skolform.

Elever med diagnostiserad utvecklingsstörning och som inte bedöms kunna uppnå grundskolans kunskapsmål har i dag rätt att bli mottagna i särskolan. Särskolan behövs som egen skolform men måste naturligtvis enbart vara en skola för elever med diagnostiserad utvecklingsstörning.

I många kommuner tolkas begreppet utvecklingsstörning allt vidare. Denna utveckling är oacceptabel. Särskolan skall vara en skolform för barn och ungdomar med just utvecklingsstörning. Det får inte bli en skola för alla barn som av olika anledningar har det svårt i skolan.

2. Individualiserad undervisning (punkt 2) – m, c

av Sten Tolgfors (m), Margareta Pålsson (m), Sofia Larsen (c) och Tobias Billström (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2004/05:Ub390 yrkande 8.

Ställningstagande

Det finns ett behov av individualiserad undervisning för elever med utvecklingsstörning. Utmaningen för skolan när det gäller elever med utvecklingsstörning ligger i att kunna sätta realistiska mål för varje elev och att kunna individualisera undervisningen så att lusten att lära mer alltid finns där.

3. Tydligare regelverk för särskoleplacering (punkt 3) – m, fp, kd, c

av Ulf Nilsson (fp), Sten Tolgfors (m), Inger Davidson (kd), Margareta Pålsson (m), Ana Maria Narti (fp), Sofia Larsen (c) och Tobias Billström (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2004/05:Ub479 yrkandena 3 och 4.

Ställningstagande

Det behövs en tydligare reglering kring vilka bedömningar och diagnoser som skall ligga till grund för särskoleplacering. Rutinerna för inskrivning bör ses över och ett regelverk tas fram där det tydligt anges vilka barn som har rätt till särskola och vilka bedömningar och diagnoser som skall ligga till grund för placeringen.

Placering av barn i särskola får inte styras av resursbrist i grundskolan. Barn är olika, och kommunerna måste se till att det finns tillräckliga resurser för att möta barnens behov i grundskolan så att inte brist på resurser får avgöra vilken skolgång barnen skall ha.

4. Föräldrars inflytande över särskoleplaceringar (punkt 4) – m, fp, kd, c

av Ulf Nilsson (fp), Sten Tolgfors (m), Inger Davidson (kd), Margareta Pålsson (m), Ana Maria Narti (fp), Sofia Larsen (c) och Tobias Billström (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2004/05:Ub479 yrkande 1.

Ställningstagande

Föräldrar bör ges inflytande över särskoleplaceringar i enlighet med nu gällande försöksverksamhet. Under en försöksperiod har föräldrarnas godkännande krävts vid en särskoleplacering. Vi anser att ett ökat föräldrainflytande

är en självklar och positiv förändring som bör permanentas. Föräldrarna skall alltid ha det slutliga avgörandet över sina barns skolgång. För att beslutet skall fattas på goda grunder krävs dock att föräldrarna har god tillgång till information om vad beslutet innebär för barnet.

5. Rätt till omprövning av särskoleplacering (punkt 5) – m, fp, kd, c

av Ulf Nilsson (fp), Sten Tolgfors (m), Inger Davidson (kd), Margareta Pålsson (m), Ana Maria Narti (fp), Sofia Larsen (c) och Tobias Billström (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2004/05:Ub479 yrkande 2.

Ställningstagande

Det finns brister i det nuvarande systemet. Någon naturlig omprövning av beslutet efter några år förekommer inte, inte ens för de barn som ligger i gränzonen för en särskoleplacering. Det finns inte heller någon rättighet för föräldrar att få beslutet om sitt barn omprövat. Vi anser att en naturlig omprövning av särskoleplaceringen bör införas, särskilt för de barn som ligger i gränzonen.

6. Särskoleelevers möjligheter till fortsatt utbildning (punkt 6) – kd, c

av Inger Davidson (kd) och Sofia Larsen (c).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2004/05:Ub479 yrkande 6.

Ställningstagande

Det får inte vara omöjligt för en särskoleelev att gå på ett nationellt gymnasieprogram om eleven har den kompetens som krävs. Det måste alltid vara den enskilda individens förmåga och inte formella regelverk som avgör möjligheten till utbildning.

7. Statens ansvar för specialskolans elever (punkt 7) – m, fp, kd, c

av Ulf Nilsson (fp), Sten Tolgfors (m), Inger Davidson (kd), Margareta Pålsson (m), Ana Maria Narti (fp), Sofia Larsen (c) och Tobias Billström (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna

2004/05:Ub258 yrkande 13,

2004/05:Ub291 yrkandena 1 och 3 samt

2004/05:Ub479 yrkande 9.

Ställningstagande

Staten har ett särskilt ansvar för skolan för elever med funktionshinder. Det är orimligt att tro att alla landets kommuner skall kunna nå samma kunskapsnivå som finns på några få specialskolor. Kommunerna kan knappast mer än i undantagsfall förväntas att klara att bygga upp det kunnande som krävs för alla de mycket speciella behov som de berörda eleverna har. Dessutom har kommunerna, och kommer än mer att få, stora problem med att bära kostnaderna för elever med bl.a. multifunktionshinder. Specialskolans målgrupp bör återställas till det som gällde före den proposition som blev resultatet av Fun-kisutredningen.

Vi anser att beslutet att lägga ned de statliga specialskolorna Ekeskolan och Hällsboskolan var djupt olyckligt. I många små kommuner kan inte den kompetens som fanns på dessa skolor byggas upp. Därför måste ett sådant alternativ återskapas.

Stora brister finns i den kommunala skolans kunskaper om funktionshinder och om hur hjälpmedel för synskadade fungerar. Insatser måste sättas in för att tillse att det finns en tillräcklig tillgång till statliga specialskolor för de barn och föräldrar som så önskar.

8. Valfrihet för funktionshindrade elever (punkt 8) – m, fp, kd, c

av Ulf Nilsson (fp), Sten Tolgfors (m), Inger Davidson (kd), Margareta Pålsson (m), Ana Maria Narti (fp), Sofia Larsen (c) och Tobias Billström (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna

2004/05:Ub275 yrkande 11 och

2004/05:Ub291 yrkandena 4 och 6.

Ställningstagande

Även elever med multifunktionshinder måste ha rätt och möjlighet att välja skola. Vi vill skapa en garanterad och finansierad rätt att välja skola. Rätten omfattar såväl kommunala skolor som specialskolor eller andra skolor med särskild förmåga att undervisa dessa elever. Elever med funktionshinder bör i lag tillförsäkras rätten att välja skola.

Elever med funktionshinder måste ges rätten att söka sig alternativ, i form av statliga specialskolor, regionala specialskolor och friskolor med inriktning på funktionshindrade elevers behov. Det kan också vara fråga om kommunala skolor som har en särskild kvalitet som barn och föräldrar eftersöker. Målet måste vara att föräldrar kan välja skola åt sina barn efter barnens behov och personlighet samt skolans profil, inriktning och kompetens.

Barnen skall ha rättigheten och inte skyldigheten att gå integrerat. Det måste finnas en frihet för elever och föräldrar att välja en skola där det finns specialkompetens när det gäller funktionshindrade elever. Därför borde de elever som lever med funktionshinder enligt lag själva kunna välja skola. Urvalet skall inte bara innefatta de kommunala skolorna utan även fristående skolor och specialskolor.

9. Parlamentarisk utredning för granskning av skolans kvalitet för elever med funktionshinder (punkt 9) – m, fp, kd, c

av Ulf Nilsson (fp), Sten Tolgfors (m), Inger Davidson (kd), Margareta Pålsson (m), Ana Maria Narti (fp), Sofia Larsen (c) och Tobias Billström (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2004/05:Ub291 yrkande 7.

Ställningstagande

En parlamentarisk utredning måste tillsättas för att granska skolans kvalitet för elever med funktionshinder, med avseende på både undervisningens och den sociala situationens kvalitet.

Direktiven bör klargöra att förhållandena i den kommunala skolan skall betraktas i ett elev- och föräldraperspektiv och att den sociala situationen för elever med funktionshinder utförligt skall belysas.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden

2004/05:Ub258 av Lars Leijonborg m.fl. (fp):

13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att staten skall överta ansvaret för teckentolkning för dövas och hörselskadades utbildning.

2004/05:Ub275 av Sofia Larsen m.fl. (c):

11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om möjligheten för funktionshindrade elever att välja skola.
13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om särskolans betydelse.

2004/05:Ub291 av Sten Tolgfors m.fl. (m):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om statens ansvar för specialskolans elever.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ett återställande av specialskolans målgrupp.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om rätten att välja skola även för specialskolans elever.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om valfrihet i skolan för barn med funktionshinder.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att en parlamentarisk utredning måste tillsättas för att granska skolans kvalitet för elever med funktionshinder, både med avseende på undervisningens och den sociala situationens kvalitet.

2004/05:Ub390 av Fredrik Reinfeldt m.fl. (m):

6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om särskolan som egen skolform.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av individualiserad undervisning för elever med utvecklingsstörning.

2004/05:Ub479 av Inger Davidson m.fl. (kd):

1. Riksdagen beslutar att ge föräldrar inflytande över särskoleplaceringar i enlighet med nu gällande försöksverksamhet.

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om rätten till omprövning av särskoleplacering.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en tydligare reglering kring vilka bedömningar och diagnoser som skall ligga till grund för särskoleplacering.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att placering av barn i särskola inte får styras av resursbrist i grundskolan.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att särskolan bör få förbli en skola för barn med intellektuell utvecklingsstörning.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att undanröja de hinder som finns för särskoleelevers fortsatta utbildning.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behoven av specialskolor för funktionshindrade barn.